neq; ratione naturali se fundant. illos habeo suspectos. superstitiosos. repellendos Auertat dñs a me xp̄iano seruo suo/ vt velim abnegare fidē suā/ vel in eius legem q̄modolibet peccare. ꝑ quocūq; cōmodo tēporali consequēdo. siue sit sanitas corpis/ siue victoria in bellis. siue opulētia in diuitijs. Non enī nego talia qñq; deo ꝑmittente ꝓuenire ministerio demonū et hoīm eis deditorū. sicut magi pharaonis multa fecerunt similiter ad moysen. Sed nō est bonū mihi relinq̄re baptisma meū fidē meā/ legē meā. etiā vsq; ad mortem propitius sit mihi deus Amen. ¶ Finit

¶ Sequitur tractatus eiusdē cōtra supstitiosaz dieꝝ obseruationem presertim Innocentum similiter Lugduni compilatus.

Culpat apostolus/ eos qui dies obseruabāt et annos quales multi sunt qui dies egyptios putant infaustos. ꝯimo ⁊ diē innocētuz per totū anni circulū pestiferū esse credūt. Cōtra q̄s fit talis argumētatio. Si dies innocētū dicit infortunatus vel infaustus ad aliqd̄ inchoandū. ⁊ alij dies ꝯsequēter ꝑ totū annū similitem situati oportet dare cām radicalē huiꝰ infortunij. qꝛ nullus effectꝰ est sine causa faciēte Sumet ergo cā altero modoꝝ sequētiū/ sufficienti diuisione. Primo vel ex dispositiōe siderū ꝟm astrologiā. Secūdo vel ex dispositiōe corpoꝝ inferiorū ꝟm medicinā Tertio vel a formali cōditiōe seu a tota specie ꝟm naturalē phh̄iam. Quarto vel ex dispositione morū ꝟm moralē disciplinā. Quinto vel ex diuina ordinatiōe ꝟm theologiā. Sexto vel ex demonū actōe ꝟm artē magicā. Septimo vel ex sctōꝝ innocētū merito seu opatiōe ꝟm religionē xp̄ianā. Octauo vel ex obseruātiū fantasia vel imaginatiōe q̄ allegat expiētiā. ¶ Sz nulla cāꝝ istaruz sufficiēs est/ aut rationabilis. vt hec ponatur obꝟuatio. nec oēs sil'. Talis ergo obseruatio vana ē ⁊ reprobāda. ¶ Et primo de q̄nq; prioribꝫ causis arguit ꝑ indirectū ⁊ ꝑ locum ab autoritate. q̄ dari non possint.

¶ Uñ si det cā ꝑ astrologiā. Interrogādi sunt astrologi. ⁊ inuenitur h̄ esse ꝯtrariū suis regulis atq; principijs. qm̄ astrologi variāt sua iudicia ꝟm varietatē horoscopi. id est positiōis siderum. ita q̄ nō possit confici almanach vniforme ꝑpetuū. Quia dies lune exēpli gr̄a q̄ mō est indisposita vel infausta ꝟm regl'as eoꝝ. si etiā erūt vere/ erit ī hebdomada seq̄uti dispositiōis alteriꝰ. Attēto maxime q̄ in eis q̄ cōcernunt arbitrij libertatē/ astra nō imponūt necessitatē Juxta dictū Ptolomei q̄ sapiēs dñabit astrꝭ.

¶ Et hec ratio fieri solet efficaciter cōtra signationē q̄ repit in kalēdarijs. de diebꝰ egiptiacis seu periculosis. Cōsequēter per locum ab autoritate sic argueretur. de medicis. sic de philosophis naturalibus. sic de philosophis moralibus. sic de theologis. Nam cuilibet experto in sua arte vel scientia magis credēdum est. q̄ idiotis ⁊ in scijs Nec oportet satagere ad reparationē subtilem ꝑ principia predictarū scientiarum/ cōtra tales inexpertos. quia nec intelligerent nec assentirent. Si autem credere nolunt edoctis gratis errant. et vltro se seducunt.

¶ Superest igitur discurrere ꝑ alias tres causas. et primo de actiōe demonū. Si allegetur q̄ causant infortunium hoc manifeste vergit in idolatriam. si querantur placari per nihil agendum/ tanq̄ plus in hoc timeantur q̄ deus ip̄e et sancti sui. ¶ Rursus quia non in his tantum diebus sed assidue. sicut dicunt petrus et paulus. aduersarius noster diabolus/ circūit querēs quē deuoret/ cui resistendum est fortiter in fide non in vana superstitione. ¶ Preterea deducunt sacri doctores precipue Augusti. tales agere illicite. et contra baptismalem sanctitatē. ita q̄ euenit iam baptisatis per tales obseruationes/ illud de euāgelio Dū immundus spūs exierit ab homine. scz in baptismo. sequitur q̄ reuertens adducit septem spiritus nequiores se. et fiunt nouissima hominis illius qui eos recipit/ peiora prioribus. Melius est enim veritatem non agnoscere q̄ post agnitionem peruerse viuere. eamq; factis aut verbis abnegare. ¶ Rursus attendatur hic nullam diem esse que non plena sit infortunijs/ nūc istorum nunc aliorum. pro quibus tñ non est dies q̄libz euitandus aut timēdꝰ. sz hoīm

infelicitas vel miserāda est/vl' culpāda q̃ꝫ opatiōes male faciūt/iuxta ꝟbū augu. malos dies Deniq̃ nihil ē fallaci⁹ stulti vulgi traditōib⁹ q̃ vt sepi⁹ faciūt de nō cā causaꝫ Exempli gratia p̃cipitabit aliq̃s ab equo effreni. ⁊ indomito/in via lubrica. vel ī flumine summergeť. cōfestim vulgares vt audierint/assignabūt hmōi infortunij cās diuersi diuersimode/q̃ tñ nullaten⁹ cause sūt huius causus/ Dicet vn⁹ q̃ ī exitu domus obuiū habuerat vnū cattū vel leporē. vl' q̃ in egressu hospitij offenderat pedeꝫ/vel q̃ mane camisiā euersam induerat. aut calci⁹ dexter p sinistro accept⁹ fuerat. qō signū cesar augustus sibi reputabat infaustissimū. Dicet ali⁹. Ego sic somniauerā. Crocitabat corv⁹ sup tectū/aut bubo cū stridore superuolitauerat. vel gallus p̃ter horā vocem dederat. Dicet ali⁹. Ecce mala dies erat/et infortunata/vel egra. Dicet ali⁹. Luna q̃rta erat vel septima. aut sol ī ortu nubib⁹ obuolut⁹ pallueraf. aut stella decidēs p aerem micauerat. Vel sicut apd comicū legit. Introijt in edes ater alien⁹ catt⁹. anguis p impluuium decidit. De tegl'is gallina cecinit Interdixit ariol⁹ aruspex (supple vel astrolog⁹) vetuit añ brumā noui negocij aliq̃d incipe. Alij vero traducēt ad mores. dicentes hoī tali non poterat bñ ꝓtingere q̃ sic ⁊ sic egerat. vel rapiendo bona vicinoꝫ. vel fraudādo. vel blasphemādo. aut qm̃ ex iniustis aut reprobis parētib⁹ traxerat originē. Longū esset oia p̃sequi. q̃b⁹ fallūtur et fallūt homies inducētes p se experientiā. q̃si certā ⁊ fundāt confictiōes inanes et falsas

¶ Si aūt allegeť altera cā q̃ ꝓter rationē occisiōis innocētū puenit istud infortunium ī tali die/nedū in proprio ⁊ solo festo/sed ꝓsequēter p totū annū. Istud caret ratione. alioq̃n theologi ⁊ viri religiosi atq̃ deuoti deberēt istā obseruātiā magꝭ cognoscere ⁊ custodire/cui⁹ oppositus inuenit q̃ disuadēt illā reprobāt ⁊ irridēt. Dicūt p̃terea q̃ hoc agere nō cedit in honorē dei/vel sctōꝫ innocētū/vel ad salutē corporalē aut spūalem. sed vergit ad cōtumeliā dei ⁊ sanctorū innocētū ⁊ pniciē corporꝫ ⁊ animaꝫ Rursus talis honor magꝭ deberet si eēt rationabilis dño nr̄o Jesu xp̃o/⁊ gloriosissime matri sue/ī suis ⁊ p suis festiuitatib⁹/q̃ ī festis innocētū. ¶ Relinquit ergo p cā octaua ⁊ vltima. q̃ talis obfuatio ꝓfingit/vel tenet/vel exercet/ex sola hoīm fantasia tione ⁊ melācolica imaginatōe. ¶ Et hec fantasiatio supstitiosa ⁊ corrupta puenit ī hac materia sic ⁊ ī mille. imo ī mille milib⁹ alijs similib⁹/ex varijs seductiōib⁹/seu corruptela multiplici virtutis fantastice in hominib⁹/tam ex lesiōe intrinseca cerebri/sicē testant medici q̃ infinite sunt spēs melācolie/sicut in somniātib⁹ ita frequēter ī vigilātib⁹ ⁊ semidormiētib⁹. ⁊ manifeste in multꝭ egritudinib⁹ Prouenit rursus hec lesio ab intrīseco/iusto dei iudicio p̃mittēte/p diabolicas illusiōes/sicut p auctoritates et hystorias posset introduci. ¶ Sunt p̃terea cause p̃ticulares aliq̃ tā p̃se q̃ꝫ p accidens q̃ tales fantasias ⁊ supstitiōes ⁊ put vulgo dicit sorcerias/causant aut nutriūt/q̃ oēs ad duas radices p̃missas p̃ñt trahi. Prouenient enī hmōi false credulitates ⁊ cōficte obseruatiōes q̃ñq̃ꝫ ¶ Primo ex demonū suggestiōe ⁊ illusiōe/ad aniaꝫ dānationē/et fidei xp̃iane subuersiōeꝫ. ⁊ sctōꝫ infamatōeꝫ ¶ Vel scdo ex gētiliū ⁊ paganoꝫ ⁊ aliorū infideliū derelicta in p̃ncipio ꝓuersiōis ad fidē xp̃i supstitiōe ¶ Vel tertio ex poetaꝫ cōfictiōe. ¶ Vel quarto ex magicoꝫ maligna traditōe. ¶ Vel q̃nto ex fomitis originalis corruptiōe. sic in vi ꝓcupiscibili. ita et ī rationali ¶ Vel sexto ex fantasie vl' imaginatiue virtutꝭ debilitatōe. Cui⁹ signū est q̃ vetule pueri puelle ⁊ idiote p̃niores sūt ad tales supstitiōes credēdas vel obseruandas. Vñ ortū habuit illud de vetulis epitheton. Vetule sortilege. gallice vielles sorciers. Jurta qō vn⁹ p̃dicās aliq̃ñ corā rege et nobilib⁹ dixit. Solebat inq̃t appropare dici vielles sorciers. videāt dñi nobiles/ne trahāt ad se vt dicant gallice nobiles sorciers/nobiles sortilegi. Et q̃ vidit testimonium p̃hibuit. Attēdendū illud psalmiste ad dñm. In manib⁹ tuis sortes mee. Qui dat p hoc intelligi. nō ī supstitiōib⁹ ⁊ sortilegijs huiusmodi fictis et plerūq̃ notijs/esse cōfidendū. Retrahūt enī spem a deo suspitionib⁹ occupāt. in moribⁿ inq̃etāt/obsunt aliq̃ñ reipublice/⁊ viā ad hereses aperiūt Vl' septimo prouenit hec corruptio iudicij rationis/ex p̃meua a puero p stultas matres et nutrices enarratiōe. Delectant enī dicere fabulas āmirabiles. ⁊ puerilis etas imbuta talib⁹ vix repellit. q̃ quod noua testa capit ī ueterata sapit. ¶ Vel octauo ex bñano tiore. ⁊ diffidētia dīni auxilij/⁊ curiosa sciēdi fuka libidie sic patuit ī saul/⁊ in alijs

sine numero. ¶ Uel nono ex supba p̄sum/ ptione hoim/ q̄ volūt reputari scire mirabi lia/ ⁊ despiciūt eruditos in scientijs/ ⁊ indu cūt p autoritate quicq̄d imaginant. ⁊ mari me si fuerit ī terris longinq̄s/ et audierint stulticias aliaꝝ secta ꝝ aut hoim sibi simi/ liū. ¶ Uel decimo ex certa ⁊ excogitata ꝓfi ctione/ ad fallēdū alios/ ⁊ irridēdū/ quēad/ modū fit apud aliq̄s pueros scolasticos vl alios trufatores. ¶ Uel vndecimo ex le/ ctione q̄rundā romāciorꝝ/ id ē librorꝝ cōpo sitorꝝ ī gallico/ q̄si poeticorꝝ de gestis mili/ taribꝫ. in q̄bꝫ maxima ps fabulosa est/ ma/ gis ad ingerēdū quādā nouitatē ⁊ āmirati onē q̄ ꝛitatis cognitōez. ¶ Uel duodeci/ mo ex inobediētia ad diuinā legē/ ⁊ ex mo dica ei⁹ reuerētia vel cognitōe. Cui⁹ signū est q̄ tales supstitiosi citi⁹ crederēt verbꝫ vel scptis. vel narratiōibꝫ fabulosis quātūlibꝫ ī apparētibꝫ/ q̄ꝫ diuine auctari ⁊ suis docto ribꝫ. imo ⁊ faciliꝰ inducunt difficilia valde opari/ vt ī ieiunijs ⁊ certis oratiōibꝫ ⁊ certis votis/ put dicūt vota sctē katherine/ q̄ꝫ pos sent induci fuare legis xpiane facilia/ sicut sunt ieiunia p ecclesiā instituta. q̄lia oia ci/ tius frāgerēt. q̄ꝫ dimitterēt suas supstitōes longe difficiliores/ q̄ nec vtiles sūt sz in dā/ nationē aiaꝝ. ⁊ sepe corporꝝ vergūt. q̄ ptē/ rea faciūt ⁊ accersiūt infortuniū/ sicut ꝛ q̄ imaginatio facit casuz. ¶ Prorsus vnū p talibꝫ est salubre remediū/ credere peritiori bus ⁊ eis q̄ ī lege dei recte viuunt et docēt/ alioq̄n talibꝫ put supra tāgebat fiūt ficassuz ratiocinatiōes. ⁊ portabūt iudiciū suū Bz vtinā soli q̄m volūtarie se seducūt/ et alios secū trahūt/ put vn⁹ ꝓncipū tpe nr̄o. dū in/ ducere⁹ vt q̄reret ꝓsiliū a sapiētibꝫ/ q̄s scie/ bat eē tales ⁊ sibi beniuolos. vtrū licite es/ sent supstitōes q̄s exercebat ⁊ credebat Re spōdit. Cur inq̄rere a talibꝫ. Ego ei scio q̄ discōsulerēt mihi: ego tū sic agere ⁊ sic crede re penit⁹ disposui: nec omittā. Et in hac in felicitate posit⁹ ⁊ pūctus morte repētina de stirit. vellet/ nollet. ¶ Hūc agnoscēs q̄m odit dñs obfuātes vanitates supuacue Et ecō tra. Btūs vir cui⁹/ ē nomē dñi spes ei⁹/ ⁊ ñ respi. in vani. et insanias falsas.

¶ Finit

¶ Jtē ab eodē cācellario. viij. decembris. 1428. Lugduni. aduersus doctrinam cu iusdā medici delati in mōte pessulano/ scul pētis ī numismate figurā leonis cū certz ca racterib⁹/ p cu ratōe renū ⁊c. aliō opusculū

Qlius est imago hec et superscri qtio. Cōformiter ad casum ꝓpo sitū de leonis imagine pro cura tione renū/ dicuntur duodecim propositiōes cum additis que sequuntur. ¶ Prima propositio. ¶ Jmaginū q̄ astro logice noiant fabricatio ⁊ vsus. suspect⁹ est plurimū de supstitiōe et idolatria/ seu ma/ gica obseruatiōe. patebit ex sequentibus. ¶ Secūda propositio ¶ Jmaginū hmōi fabricatio ⁊ vsus. rationabiliter ꝓhibit⁹ ē p sacros doctores ⁊ ecclesiā ¶ Tertia ꝓpo/ sitio ¶ Jmaginū hmōi fabricatores pūt ⁊ debēt p suos supiores ꝓhiberi/ inq̄ri ⁊ cul pari. ⁊ si parere noluerit. ꝓdēnari. nō obstā tibꝫ palleatis allegatiōibus suis sub titulo sub titulo astrologie. maxime q̄m nō sūt hu ius scie multū periti. fm terminos a veris astrologis. nō idolatris cōstitutos ¶ Po/ nunt ad istarū ꝓpositionū declarationē q̄/ dā regule fundamētales. Et est quarta pro positio in ordine. ¶ Omnis obseruatio cuius effectus expectatur aliter/ q̄ꝫ p ratio/ nē naturalē aut p diuinū miraculuz. debet rationabiliter reprobari. et de pacto demo nū expresso vel occulto vehemēter haberi suspecta. Sic determinauit ipe nr̄o sacra theologie facultas parisien̄. vniuersitatis. ¶ Propositio quinta. ¶ Omis obseruatio quātūcunq̄z sctā ⁊ salubris videat in decez aut vigiti aut centū pticulis. si habeat vni/ cā pticulā de idolatria. vel de heresi. vel de apostasia suspectā aut infectaz. debet tota suspecta ⁊ infecta reputari. nisi fiat manife sta sepatio p̄ciosi a vili. ¶ Propositio se xta ¶ Omis obseruatio pticularis sup effe/ ctibꝫ mirabilibꝫ ⁊ extraneis sub titulo vera rū artiū palliata. debet examiari ex circūstā tijs librorꝝ ⁊ autorū q̄ obfuatiōez hmōi p/ ticularē tradiderūt. ¶ Ponunt ꝓseq̄nter p positōes seu regule ad declaratiōez p̄missō rū. ⁊ ad pticularē applicationē sup imagie leonis de q̄ fit inq̄sitio. Et est prima. septi/ ma in ordine. ¶ Caracteres seu figure vel lre nō bñt vel sortiunt ex cā pure naturali ⁊ corporali efficaciam. sicut nec entia mathe matica. cuiusmodi sunt figure ⁊ caracteres sunt de potētijs actiuis. et in eis fm phm nō est bonū neq̄z finis. ¶ Propositio octa ua. ¶ Caracteres seu figure vel litere non bñt de ratiōe sua q̄ ordinēt ad aliq̄s effect⁹ nisi mediāte ratiōali vel intellectuali suba Significare enī ē rē ī intellectu ꝓstituere.

¶ Propositio nona ¶ Caracteres huius modi si habeāt vel habere credant efficaciam/oportet q̄ hoc sit a causa spūali/non a pure naturali et corporali/qualis causa est celū cum suis influentijs in corpora ¶ Accipiatur ex precedētibus regulis consiliuz quid agendū sit in materia p̄senti de imagine leonis cū circumstantijs. Et sit hec Propositio prima. decima ī ordine ¶ Cōstat in primis ex inspectiōe q̄ ibi sunt caracteres. litere. figure et dictiones/que nullū effectū habent naturalē pure corporalē ad curationē morbi renū/et similiū/s̄m ꝓpositionem septimam precedentem. Juxta qd̄ notet̄ in speciali sanctus Thomas qui tribuit astrologie/quantū rationabiliter dari pōt/ad exemplar Alberti magni magistri sui consone tamē ad fidē catholicā. Notet̄ inquā in. ij. et. iij. contra gentiles ī multis capitulis. a. cxiij. ⁊ specialit̄ ī. cxvij. ⁊. cxviij ¶ Propositio. xi. ¶ Constat q̄ talis obseruatio non est posita ab ecclesia et sacris doctoribus/tanq̄ eueniat effectus sperat⁹ per miraculū diuinū. imo nec ꝑ sanctos angelos dei. qui sunt administratorij spirit⁹ propter electos dei ad vitā eternam magis q̄ ad curā corporalē. et medicus et astrologus verus nō hēt se multū intromittere de actionibus sanctorū angelorū circa homines. patet ex immediate p̄cedenti cum inspectiōibus iuriū. ⁊ ratio sat̄ est manifesta ¶ Propositio. xij ¶ Constat q̄ si talis obseruatio nitatur et expectet effectuz a malis angelis seu demonibus. illa est manifeste penitus reprobāda/etiam si videat̄ finis bonus/vtilis vel honestus. quāto magis si esset malus vel suspectus/sicut est inter alios. finis quest⁹ ꝑ simulationē astrologie aut mirabiliū effectuū/sup quib⁹ admirāt̄ hoīes pauce religiōis aut fidei. Verūtamen circūstantie p̄dicte magis apparebunt iuxta practicā primarū ꝓpositionū si reperiat̄ coniūctio istius obseruatōis de imagine leonis cum alijs obseruatiōibus contentis in auctoribus vel libris tradētibus huiusmodi figurationez. Et hoc ideo dicitur. qm̄ tp̄ibus nr̄is inuentus est liber magnus/continēs tales obseruatōes. quarum alique videbant̄ pie et vtiles. alie vero manifestissime erant condēnande/⁊ superstitiose/et idolatrice/et de heresi suspecte vehemēter. et vt tales fuerūt etiam igni tradite pio zelo. Tales multe sunt obseruationes apud hispanos in libro senaforas Tales apud iudeos in numere. tales apd̄ xp̄ianos sup̄stitiosos sicut de Nescio quo sydrac. Tales deniq̄ practicari querūtur ne duz ꝑ vetulas sorcerias/sed per multos arma sequētes ꝯtinuet̄ ¶ Postremo totiens occurrit ista materia/quod si ꝓ quolibet casu scribendū esset. scribēdi null⁹ esset finis. Poterit inter alia videri tractatulus de astrologia theologisata/specialiter circa finē. ¶ Concludit̄ tandē ex oībus practica sup hoc casu ꝑticulari/postq̄ facta fuerint q̄ dicta sunt sūmarie ⁊ de plano sine īuolutiōe ꝓcessuū/maxime si delatus reddiderit se obedire paratū/sine ꝓterua defensione. ꝓhibeat̄ ei de futuro q̄ nō ampli⁹ vtatur. sed antidotis medicine cuius dicit̄ professor. De p̄terit̄ aūt sufficiat sine q̄uis infamia delati/q̄ honor iudicij fidei. cū p̄lato et officiarijs suis maneat stabilitus. Et ita in catholica et fraterna caritate consulēdum est/q̄ delatus taliter obediat sine strepitu ⁊ figura iudicij. ⁊ ꝑ iudicē ita fiat Si aūt inueniat̄ ꝓterua defensio. nō ꝓteruie rigor. sed iusticie vigor fiat. ¶ Particularis modus reparandi poterit esse talis. postq̄ melius ⁊ pleni⁹ informatus suz/de fabricatione ⁊ vsu taliū imaginū/q̄ nō sunt s̄m catholicā traditionē/ꝓmitto bona fide/q̄ deinceps nequaq̄ vtar illis Aut si mitius iudex velit agere/dicat̄ hoc ꝑ aliū ī tertia ꝑsona. Postq̄ talis delatus ⁊c. fuit melius informatus ⁊c. promittit ⁊c. Judex finaliter poterit declarare sn̄ias excōicatiōis cōtra oēs tales. ⁊c. Proinde non valet allegatio quorūdā ex historia scolastica. q̄ moyses fecit imagines. vnā ꝓ obliuiōe. alterā pro memoria. Et salomō exorcismos/q̄ viris sanctis cōcurrebat miraculū. vel si salomō iam erat ꝑuersus ad idolatriā ꝑ vxores/potuit dat⁹ in reprobū sensū excogitare magicos rit⁹/sic̄ de nectanabo legit̄ ⁊ zoroaste/q̄ nascēs risit/⁊ postea magicas artes exercuit Deniq̄ Auicē. et similes/de actiuitate aīe rationalis ī materiā exteriorē/⁊ fascinatōe non sunt audiendi in modo ponendi.

¶ Explicit Lugduni. viij. decēbris. 1428 per Johannem cancellariū parisiensem.

Sequitur tractatus cōtra magistrū Jacobū angeli medicū studij insignis ville/mōtispessulaneñ. de obseruatiōe dieꝝ quantū ad opa.